

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין סח

הנהגות הדין

(ה) גבי דעתי מושגת
ודעת אמו נעדרת :
[שבת דף סד:]

גיליון השנים
רשמי ד"ס והלוח הפלני
וכו' וקסבר שבת לאו
זמן חסדן : ש"י מנ"א
מ"י שהס"ק יא' שם ד"ס
משקלות קטנים וכו'
לחפזת בעור : ע"ן
כ"ד דף פ"ט ט"ס תוספות
ד"ס ולא :

הנהגות מהרב
רנשבורג
(ה) רש"י ד"ס ולא
חסדן מרבתי וכו'
ולקבל מהם חכמה חלה
מלת חלה נחתק וכו' ג"ל
אפי' : [ג] בא"י יתרון
חכמתי מהם אפי' : מלת
אפילו נחתק וכו' ג"ל
חלה :

[ועי' חס' יבמות ג'
ד"ס דלמך דהמתא]

[ג"ל והאומים וכן כ"ח
המכר כ"ח גמ' וברש"י
ובתוס' אומים כ"ס : ג"ל
כ"ח וכן כערוך איתא
אומים כ"ח וכו'
במשנה דלכ"ל]

[ע"י חס' סוכה יב' ד"ס
מ"ו דתומת וכו' מה
שבינו אפי' דסבא]

[וא"ל דסבא רש"י
תוספתא דוקא ולא
ממנה תפוסת כליים
כ"ו מ"ד ומיית' לה
הש"ס בשבת דף קמ"א
פלוגתא דר' אליעזר
וחכמים ש"ס מזה לייש']

וסא' : מיתת דלקיטת קשואין : ר"ע מר' יושע גמר לה : בתמיה :
קינוף : ארבעה עמודים וכולה פרוסה עליהם כדאמר' בסוכה
(דף י') : [לחן הפלני] : של אביו *דקסבר שבת לאו זמן תפילין הוא
ואסור להניחן שמה יא' בהן לרשות הרבים : שיעטו של אבא
נערס : וקרב הוא למות שאלו
היה דעתו מיושבת היה חולץ תפיליו
אסור סקילס : הדלקת הכר והטמנת
חמין ועוסקין בדבר שאינו חלה אסור
שבות דמניח תפילין בשבת אין כאן
אסור מלאכה ואפילו יא' לרשות
הרבים דהא דרך מלוכס הוא ותכשיטין
הוא לו בחול : כדחוק ארבע אמות :
מפני הגדול שברסו במחלוקת
הגדול של עכנאי כדבא מניחא (דף
נ"ט) : שלו מסו : כמה תהא מיתתו :
ש"ך קס' משלסן : מפני שלכך פתוח
כחולס ואילו שמשתי היית למד תורה
הרבה : נעל : ר"א שתי זרועותיו :
שנגללין : כשגוללין ספר תורה והכתב
מכוסה כך תתעלס ותתכסה תורה
שכלבי כשלאות לפי שלא שמושי
ולמדו ממני : ואלו חסדי מרבתי
ככלב סמלק מן סיס : לפי חכמתם
שהיה גדולה אין למודי עולה לחסרם
ולקבל מהם חכמה חלה אלא מטעם ככלב
המלק מן הים וכן תלמידיו לא
חסדיו ולא קבלו מחכמתי לחסר את
יתרו חכמתי מהם [נ] אפי' כמו שמחסר
המכחול בשפופרת כעצול אחד* :
ולא חסדי : כלומר לא חסדיהם
מחכמתם ממה שהיו מתחילה גדולים
יותר ממני וגם עתה גדולים הם
ממני לפי שלא למדתי מחכמתם כי אם
מעט מהם : שפופרת : קנה שנותנין
בה *כחול קיסם של עץ או של כסף
שחובטין מכחול בכותב ומטבלי כחול
ומתולו : כפסרת עוט : כהלכות מראות
נגיעים : כנטי' קשואים : הלכות מוני
כספים שעל ידיהם נתמלא כל הסדה
קשואים : אמרו לו כדור פלוס' מחופה עור
וכו' : כדור מתוכו למד של חול כדחוק
וכן אומים שלהם של עור היה כעין
מגעל וממולא מתוכו שער ופיו תפור
וכו' היו עושין המגעלים כמו שעושין
הרעעין שלט בדפוס של עץ : סקמיע' :
של עור וממולא מתוכו ותלחה בלואר
לעו : משקולת קטנה : כעין אונקיא
שעושין משפופרת ומחפין אותה בעור
כדי שלא תחסר חבל משקולת גדולה
אין דרכה *לחפזת בעור : ולדור
סמרגלית : תופרין המרגלית בעור
ותולין אותו בלואר בהמה להפואה :
מסו : לפי שנתלקו בלואר רבי
אליעזר וחכמים כסדר טהרות

מיתת אבא

מכחול

כלים פ"א
מ"א פ"ט
[מס' סוכה פ"א]
שבת קמ"א

[ר"ס כ"ד :
ש"ס ע"ה
ש"י י"ח ודף
מג']

[כלים פ"א
פ"א וע"ה]

לחלוצ תפילין פ"ה של ר' אליעזר א"ע"ג דלא היה ר"א זו ממקום
אחד קרי ליה אסור שבות דכל *שאסרו חכמים ללאת זו
לרשות הרבים אסור ללאת זו לחלץ וה"ה אפי' יושב במקום א' אסור :
היאך מניחין אסור סקילס : משמע דמלוקין ואחר כך חוללין
וקסא דכפרק כמה מדלוקין (שבת
דף נ"ה) וס"פ משמע אפי' כדאמר
שלישית להלוק את הגר דברי רבי
נתן ר' יהודה אומר שלישי לחלוצ
תפילין ופ"ה הסם ומדלוק ברביעית
ואין לומר ומדלוק בשניה מדקאמר
הסם בדר הכי שניה להלוק כמאל
לא כר' נתן ולא כרבי יהודה הגשיא
וגם אין לומר שמדלוק בשלישית וה"ק
שלישית אף לחלוצ תפילין ולעולם מדלוק
ברישא מדקאמר הסם שלישי
להלוק ומסקי לה כרבי נתן ולא כרבי
יהודה הגשיא ועוד קסא אמו הורקטם
לא ידע מנהגו וי"ל דודאי תפילין
ברישא חלה שבתות שעה אחרת
להלוק מפני שהיו מרודין בחוליו ולכן
היה נוער זו : ומהר"ת
ש"ן : פ"ה דנחלקו לענין טבילה
בנקרעו אי חולץ מה שכתבו או לא
וכה"ל לא אשכחן פלוגתא חלה כפ'
כ"ג דכלים תנן הכדור והאומים
והקמיע ותפילין שנקרעו הטוגע בהן
טומא כמה שכתבו טהור אלא אין
חוכי חסד חיבור ותניא בתוספתא ר'
יהושע ב"ר אומר מסוס ר' אליעזר
אף מטבילין כמו ש"ן חלה מדלא
חיין בטבילה ש"מ דהו חיבור :
ה"ה מכה בשסור : ומסוס שרט
לכפש (ויקרא י"ט) ליתא דמסוס
תורה קטבד כדאמר הרבה מעות
יש לי ואין לי שולחני להרעותי* :

והא ר' עקיבא מר' יהושע גמיר לה והתניא
כשחלה ר' אליעזר כנסו ר' עקיבא וחביריו
לבקריו הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין
בטרקלין שלו ואותו היום ע"ש היה נכנס
הורקטם בנו לחלוצ תפיליו גער בו ויצא
בנויפה אמר להן לחביריו כמדומה אני
ישדעתי של אבא נטרפה אמר להן דעתו
ודעת אמו נטרפה היאך מניחין אסור סקילה
ועוסקין באיסור שבות כיון שראו חכמים
ישדעתי מיושבת עליו נכנסו וישבו לפניו
מדרוק ד' אמות א"ל למה באתם א"ל ללמוד
תורה באנו א"ל ועד עכשיו למה לא באתם
א"ל לא היה לנו פנאי אמר להן תמיה
אני אם ימותו מיתות עצמן אמר לו ר' עקיבא
שלי מזה אמר לו שלך קשה משלחן נמל
שתי זרועותיו והניחן על לבו אמר אוי לכם
שתי זרועותי שהן בשתי ספרי תורה
שנגללין הרבה תורה למדתי והרבה תורה
לימדתי הרבה תורה למדתי ולא חסדתי
מרבתי אפילו ככלב המלק מן הים הרבה
תורה לימדתי ולא חסדתי תלמידי אלא
כמכחול בשפופרת ולא עוד אלא שאני שונה
שלוש מאות הלכות בבחרת עזה ולא היה
אדם ששואלני בהן דבר מעולם ולא עוד
אלא שאני שונה שלש מאות הלכות ואמרי
לה שלשת אלפים הלכות בנטיעת קשואין
ולא היה אדם שואלני בהן דבר מעולם ה"ן
מעקיבא בן יוסף פעם אחת אני והוא מהלכין
היינו בדרך אמר לי רבי למדני בנטיעת
קשואין אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה קשואין אמר לי רבי
למדני נטיעת למדני עקירתן אמרתי דבר אחד נתקבצו כולן למקום
אחד אמרו לו *הכדור *האומים והקמיע וצרור המרגליות ומשקולת
קטנה מהו אמר להן הן טמאין וטהרותן כמה שהן *מנעל שעל גבי
האומים מהו אמר להן הוא טהור ויצאה נשמתו בטוהרה עמד רבי
יהושע על רגליו ואמר הותר הותר הנדר למוצאי שבת פגע בו
רבי עקיבא מן קיסרי ללוד היה מכה בבשרו עד שרדמו שותת לארץ
פ"ח עליו בשורה ואמר *אבי אבי רכב ישראל ופרשיו הרבה מעות יש
לי ואין לי שולחני להרעותן אמר מרבי אליעזר גמרה מרבי אליעזר
ולא סברה הדר גמרה מרבי יהושע ואסברה ניהליה דייבי עביד הכי והאנן
דבניס' תנן העושה מעשה חייב להתלמד שאני *אמר מר *לא תלמד לעשות
לעשות אי אתה למד אבל אתה למד להבין ולהורות :

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

אליעזר וחכמים כסדר טהרות
אלא חס קן יש לו בית קיבול דהא איתקן לשך והני הוילי וקבולין נעשית למלחות מלוי בכותב עולמית לא שמיס קבול *ורבי
אליעזר אומר מקבל טומאה דבית קיבול העשוי למלחות שמיס קבול ועוד נחלקו כדדור ובאומים שנקרעו ונראה חלל שלהם דמורד רבנן
דמקבלי טומאה דהא איתא בית קיבול פלניו לענין טבילה שח"א מה שכתבו חולץ ור' אליעזר אומר מה שכתבו אינו חולץ דכתיב
חד כלי הוא ובשעת פטירתו היו רואין לידע אם חזר בו ושאלוהו מה אהא אומר בזהו שני המחלוקות אמר להם טמאים אפילו שלמים
והטומאה טבעת מרבתי : וסמרגלית כמה ש"ן : כלומר אם נקרעו שחכמים מודים שמקבלין טומאה ותלוקין עלי לומר שהמלוי חולץ
ועומד אני בדברי שהמלוי אינו חולץ מטבילין כמות ש"ן : מנעל ש"ל גבי אומים מסו : ש"ך זו נחלקו בתוספתא *דטהרות
*חכמים אומרים הוילי ואינו מחוסר מלאכה הגריכה אומן שהדיוס יכול לסלקו מעל האומים כדכר שם כלי עליו וטמא ור"א מטהר שעדיין
לא נגמרה מלאכתו : סותר סותר : שברסו : בין קסרי ללוד : ש"ה עליו כשורס : שהיו עושין
שורה כביבות המטה להספד : סרפה מעוט יש לי : להחליף : ואין לי שולחני להרעותן : כלומר הרבה שאלות יש לי לשאול ואין לני
לשאול : סיכי עידי : רבי אליעזר הכי שטעה מעשה בנטיעת קשואין : לסתלמד : בהם ר"ע הוא דעבד ר' אליעזר :

הדרן עלך ארבע מיתות